

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
RT I 1994, 38, 615

Teenetemärkide seadus

Vastu võetud 05.05.1994

(õ) 12.07.2008 17:30

		Välja kuulutatud Vabariigi Presidendi 20. mai 1994. a. otsusega nr. 333
--	--	--

I osa ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse ülesanne

Arvestades 1936. aasta teenetemärkide seaduse põhimõtteid, sätestatakse käesoleva seadusega Eesti teenetemärgid ning nende andmise ja kandmise korraalused.

§ 2. Teenetemärkide loetelu

(1) Teenetemärgid on:

- 1) Riigivapi teenetemärk;
- 2) Valgetähe teenetemärk;
- 3) Kotkaristi teenetemärk;
- 4) Eesti Punase Risti teenetemärk;
- 5) Vabadusrist.

(2) Teenetemärgid on riiklikud autasud.

§ 3. Riigivapi teenetemärk

Riigivapi teenetemärk on asutatud Eesti iseseisvuse väljakuulutamise päeva, 1918. aasta 24. veebruari mälestamiseks ja riigile osutatud teenetetunnustamiseks.

§ 4. Valgetähe teenetemärk

Valgetähe teenetemärk on asutatud eesti rahva vabadusvõitluse mälestamiseks ja riigiteenistuse või kohaliku omavalitsuse alal osutatud teenetetunnustamiseks.

§ 5. Kotkaristi teenetemärk

Kotkaristi teenetemärk on asutatud Kaitseliidu poolt Eesti iseseisvusekümneandaks aastapäevaks sõjaliste ning riigikaitseliste teenete tunnustamiseks.

§ 6. Eesti Punase Risti teenetemärk

Eesti Punase Risti teenetemärk on asutatud Eesti Punase Risti Seltsi poolteesti rahva huvides osutatud üldkasulike teenete tunnustamiseks isetegevuse, kultuuri või humanitaaralal.

§ 7. Vabadusrist

(1) Vabadusrist on asutatud Vabadussõja-aegsete teenete tunnustamiseks ja on sõjaline aumärk Eesti iseseisvuse kaitsmiseks peetava sõja puhul.

(2) Vabadusristi välja ei anta.

§ 8. Muud teenetemärgid

(1) Seadusega võib kehtestada ka muid teenetemärke, kuid neil ei või olla käesoleva seaduse III osas kirjeldatud riiklike teenetemärkide kujuning nende kandmise viis peab erinema riiklike teenetemärkide kandmise viisist.

(2) Riiklike teenetemärkidega äravahetamiseni sarnaste märkidevalmistamine on keelatud.

II osa TEENETEMÄRKIDE TAOTLEMINE, ANDMINE JA KANDMINE

§ 9. Teenetemärkide taotlemine ja andmine

(1) Taotlusi teenetemärkide andmiseks esitab Vabariigi Presidendile Teenetemärkide Komitee.

(2) Teenetemärke annab Vabariigi President kooskõlas seadusega nii Eesti kodanikele kui ka välismaalastele.

§ 10. Teenetemärkide Komitee

(1) Teenetemärkide Komitee moodustab Vabariigi Valitsus.

(2) Teenetemärkide Komitee ülesanded ja töökorraldus sätestatakse Teenetemärkide Komitee kodukorras, mille kinnitab Vabariigi Valitsus.

§ 11. Teenetemärkide statuudid

(1) Teenetemärgi statuudis sätestatakse teenetemärgi kirjeldus, kandmise viis, taotlemise ja kandmise kord.

(2) Teenetemärkide statuudid töötab välja Teenetemärkide Komitee ja kinnitab Vabariigi Valitsus.

§ 12. Otsused teenetemärkide andmise kohta

Vabariigi Presidendi otsused teenetemärkide andmise kohta avaldatakse Riigi Teatajas ning kantakse riiklike teenetemärkide omanike nimekirjadesse.

§ 13. Teenetemärgi diplom

(1) Teenetemärgi juurde kuulub diplom.

(2) Teenetemärk ja diplom antakse tasuta.

§ 14. Teenetemärgi omaniku soodustused

Teenetemärgi omanikule võidakse anda soodustusi Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korras.

§ 15. Välisriikide au- ja teenetemärgid

Eesti kodanikele antud välisriikide au- ja teenetemärgid registreeritakse Teenetemärkide Komitees.

§ 16. Teenetemärkide kandmise õigus ja selle äravõtmine

(1) Teenetemärki võib kanda ainult isik, kellele teenetemärk on antud käesoleva seaduse §-de 9 või 15 kohaselt.

(2) Teenetemärgi kandmise õiguse äravõtmise otsustab kohus.

§ 17. Teenetemärkide tagastamine ja hoidmine

(1) Teenetemärke tagasi ei nõuta.

(2) Omaniku surma korral jääb Eesti teenetemärk tema perekonnale mälestuseks või deponeeritakse pärijate nõusolekul vastavate eriasutustekogudesse või Teenetemärkide Komiteesse.

(3) Välisriikide au- ja teenetemärkide hoidmist korraldatakse vastavalt nende statuutidele.

III osa TEENETEMÄRKIDE KIRJELDUS

1. peatükk Lindid ja õlapaelad

§ 18. Teenetemärkide lintide ja õlapaelte värvitoonid

Teenetemärkide juurde kuuluvate muareesiidist lintide ja õlapaelte värvitoonid määratletakse rahvusvahelise PANTONE'i värvitabeli alusel järgmiselt:

1) sinine (Riigivapi teenetemärk) – 285 C;

- 2) sinine (Eesti Punase Risti teenetemärk) – 297 MC;
- 3) oranž (Kotkaristi teenetemärk) – 137 MC;
- 4) punane (Valgetähe teenetemärk) – 206 MC.

2. peatükk Riigivapi teenetemärk

§ 19. Riigivapi teenetemärgi klassid

Riigivapi teenetemärk on kuueklassiline:

- 1) üks eriklass – Riigivapi teenetemärgi kett;
- 2) viis põhiklassi – I, II, III, IV ja V klass.

§ 20. Riigivapi teenetemärgi kett

(1) Riigivapi teenetemärgi kett on Vabariigi Presidendi ametitunnus, mis on ainult ühes eksemplaris ning antakse edasi koos Vabariigi Presidendiametiga.

(2) Riigivapi teenetemärgi kett on eesti ornamentkaunistustega 30 mm laiune kuldkest. Keti kolme kaunistuse südamikku on paigutatud vääriskivid. Keti küljes ripub suur riigivapp läbimõelduga 69 mm.

(3) Riigivapi teenetemärgi keti juurde kuulub kaheksaharuline kuldtaht, mille keskel on suur riigivapp läbimõelduga 42 mm.

§ 21. Riigivapi I klassi teenetemärk

(1) Riigivapi I klassi teenetemärk koosneb õlapaelast ja sellejuurde kuuluvast hõbetähest. Õlapael on 105 mm laiune sinine siidpael, mille põiksõlme küljes ripub suur riigivapp läbimõelduga 58 mm.

(2) Hõbetäht on kaheksaharuline täht, mille keskel on suur riigivapp läbimõelduga 42 mm.

§ 22. Riigivapi II klassi teenetemärk

Riigivapi II klassi teenetemärk koosneb 41 mm laiuse sinise lindiküljes rippuvast suurest riigivapist läbimõelduga 55 mm ja selle juurde kuuluvast samasugusest tähest nagu I klassi teenetemärgil.

§ 23. Riigivapi III klassi teenetemärk

Riigivapi III klassi teenetemärk ja lint on samasugused nagu II klassi teenetemärk ja lint, kuid puudub täht.

§ 24. Riigivapi IV klassi teenetemärk

Riigivapi IV klassi teenetemärk on 35 mm laiuse sinise lindiküljes rippuv suur riigivapp läbimõelduga 42 mm. Teenetemärgi lindile on paigutatud sinine rullmärk läbimõelduga 22 mm.

§ 25. Riigivapi V klassi teenetemärk

Riigivapi V klassi teenetemärk ja lint on samasugused nagu IV klassi teenetemärk ja lint, kuid lindil puudub rullmärk.

3. peatükk Valgetähe teenetemärk

§ 26. Valgetähe teenetemärgi klassid

Valgetähe teenetemärk on kuueklassiline:

- 1) viis põhiklassi – I, II, III, IV ja V klass;
- 2) üks medaliklass.

§ 27. Valgetähe I klassi teenetemärk

(1) Valgetähe I klassi teenetemärk koosneb õlapaelast ja sellejuurde kuuluvast hõbetähest. Õlapael on 105 mm laiune punane siidpael, mille põiksõlme küljes ripub kuueharuline valge rist.

(2) Hõbetäht on 83 mm läbimõelduga kuuekandiline täht, millele on kinnitatud kuueharuline valge rist.

§ 28. Valgetähe II klassi teenetemärk

Valgetähe II klassi teenetemärk koosneb 41 mm laiuse punasesiidlindi küljes rippuvast samasugusest valgest ristist ning selle juurdekuuluvast samasugusest tähest, nagu on I klassi teenetemärgil.

§ 29. Valgetähe III klassi teenetemärk

Valgetähe III klassi teenetemärk ja lint on samasugused nagu II klassi teenetemärk ja lint, kuid puudub täht.

§ 30. Valgetähe IV klassi teenetemärk

Valgetähe IV klassi teenetemärk on 35 mm laiuse punase lindiküljes rippuv valge rist läbimõõduga 47 mm. Teenetemärgi lindile on paigutatud punane rullmärk läbimõõduga 22 mm.

§ 31. Valgetähe V klassi teenetemärk

Valgetähe V klassi teenetemärk ja lint on samasugused nagu IV klassi teenetemärk ja lint, kuid lindil puudub rullmärk.

§ 32. Valgetähe teenetemärgi medal

(1) Valgetähe teenetemärgi medal on pronksivärviline ringikujuline, eesti ornamentkaunistusega väljatöötatud kannaga medal, mille läbimõõt on 31 mm. Medali esiküljel on reljefne medalivärviline valgetähe kujutis jatagaküljel kuupäev 7. X 1936.

(2) Medali lindiks on 30 mm laiune punane siidpael.

4. peatükk Kotkaristi teenetemärk

§ 33. Kotkaristi teenetemärgi klassid

Kotkaristi teenetemärk on kaheksaklassiline:

- 1) viis põhiklassi – I, II, III, IV ja V klass;
- 2) kolm metallristi klassi – kuld-, hõbe- ja raudrist.

§ 34. Kotkaristi I klassi teenetemärk

(1) Kotkaristi I klassi teenetemärk koosneb õlapaelast ja sellejuurde kuuluvast tähest. Õlapael on 105 mm laiune oranž siidpael 4 mm laiuse sinise triibuga ja 4 mm laiuse oranži kandiga äärtel.

(2) Pael lõpeb põksõlmega, mille küljes ripub neljajaruline mõlemalt küljelt emailitud ja 0,5 mm laiuse kuldraamiga ümbritsetud must malta rist läbimõõduga 58 mm. Risti iga haru välises otsas asetseva täisnurksesisselõike kaateti pikkus on 15 mm. Risti esiküljele on asetatud oksüdeeritud hõbedast lennuvalmis põhjakotkas, kelle vasaku jala küünte vahelon väike riigivapp kuldsel põhjal ja parema jala küünte vahel kaheteraline mõõkriigivapi kaitseks. Kotka tiibadevaheline läbimõõt on 23 mm, kotka pikkuskotka pealaest kuni sabasulgede otsteni 19 mm, mõõga pikkus 14,5 mm. Risti tagumisel küljel on must emailitud kuldäärtega sõõr läbimõõduga 10 mm, mille keskel on ülalt alla asetatud kuupäev 24. II 1928; risti harude tagumisel küljel on deviis «Pro Patria».

(3) Teenetemärgi juurde kuulub reljefne kaheksaharuline täht läbimõõduga 85 mm. Täht koosneb 96 teemandikujulisest ekstsentriliselt suurenevate kümmude reast; tähe keskel on V klassi rist.

§ 35. Kotkaristi II klassi teenetemärk

Kotkaristi II klassi teenetemärk koosneb samasugusest ristist ja sellejuurde kuuluvast samasugusest tähest, nagu on I klassi teenetemärgil, kuid rist ripub 40 mm laiuse oranži siidlindi küljes, mille keskel on 1 mm laiune sinine triip, äärtel 3 mm laiune sinine triip ja 1,5 mm laiune oranž kant.

§ 36. Kotkaristi III klassi teenetemärk

Kotkaristi III klassi teenetemärk koosneb samasugusest ristist ja samasugusest lindist nagu II klassi teenetemärgil, kuid puudub täht.

§ 37. Kotkaristi IV klassi teenetemärk

(1) Kotkaristi IV klassi teenetemärk koosneb samasugusest ristist nagu III klassi teenetemärgil, kuid risti läbimõõt on 50 mm ja iga risti haru välisotsas asetseva täisnurkse sisselõike kaateti pikkus on 12,5 mm. Rist on riputatud 36 mm laiuse ja 50 mm pikkuse oranži lindi külge, mille äärtel on 3 mm laiune sinine triip ja 1,5 mm laiune oranž kant. Lindi alumisel osal on 18 mm ulatuses täisnurga kuju.

(2) Teenetemärgi lindile on paigutatud siniste triipudega oranžrullmärk läbimõõduga 26 mm.

§ 38. Kotkaristi V klassi teenetemärk

Kotkaristi V klassi teenetemärk ja lint on samasugused nagu IV klassi teenetemärk ja lint, kuid lindil puudub rullmärk.

§ 39. Kotkaristi kuld-, hõbe- ja raudrist

(1) Kotkaristi kuld-, hõbe- ja raudrist on kujult ja suuruseltsamasugused nagu V klassi teenetemärk, kuid need on metallist, ilmaemailita.

(2) Kotkaristi kuld-, hõbe- ja raudristi lint on 35 mm laiuneoranž lint, mille keskel on 1 mm laiused sinised triibud:

- 1) kuldristil kolm triipu vahedega 2,5 mm;
- 2) hõberistil kaks triipu vahega 6 mm;
- 3) raudristil üks triip.

§ 40. Kotkaristi sõjalised teenetemärgid

(1) Kotkaristi sõjalisteks teenetemärkideks on kõik käesoleva seaduse §-s 33 loetletud teenetemärgid, kui neile on lisatud kaks ristuvat mõõka:

- 1) ristil on ristuvad mõõgad kinnitatud mõõkade käepidemete kohaltliikuvalt ülemiste ristiharude tippude külge. Mõõkade pikkus ühes käepidemega on I, II ja III klassi teenetemärgil 35 mm; IV ja V klassi teenetemärgil ning kuld-, hõbe- ja raudristil 33 mm;
- 2) tähel on ristuvad mõõgad kinnitatud tähe põikharude peale, vertikaal- ja horisontaalharud jäävad katmata. Mõõkade käepidemed asetsevad allpool. Mõõkade pikkus on 85 mm.

(2) Kotkaristi põhiklasside teenetemärkidel ja kuldristil on kuld mõõgad, Kotkaristi hõbe- ja raudristil aga samast metallist mõõgad, millest on ristidki.

5. peatükk

Eesti Punase Risti teenetemärk

§ 41. Eesti Punase Risti teenetemärgi klassid

Eesti Punase Risti teenetemärk on kuueklassiline:

- 1) viis põhiklassi – I, II, III, IV ja V klass;
- 2) üks medaliklass.

§ 42. Eesti Punase Risti I klassi teenetemärk

(1) Eesti Punase Risti I klassi teenetemärk koosneb õlapaelast jaselle juurde kuuluvast tähest. Õlapael on 110 mm lai ja selle keskel on 59 mm laiune sinine triip. Mõlemal pool seda triipu järgnevad 6 mm laiune must triip, 7 mm laiune valge triip, 2 mm laiune must triip ja 10,5 mm laiune sinine triip äärtel. Pael lõpeb põiksõlmega, mille küljes ripub II klassi rist.

(2) Teenetemärgi tähe läbimõõt on 86 mm. Täht on kaheksaharulineläikivate kolmeharuliselt lõppevate kiirtega. Kiirte peal asetsevadeksentriliselt suurenevad ümmargused kühmukesed. Iga kiirtepaari vahel on tuhmist hõbedast tehtud kuus püramiiditaolistest eksentriliselt suurenevatest kühmudest koosnev rida, mis lõpevad pärlikujulise munakesega. Tähe peal asetseb 41 mm pikkuste ja 9,5 mm laiuste harudega punane emailitud rist, mis on ümbritsetud 1,5 mm laiusesse kullatud raami paigutatud 2 mm laiuse valge emailitud triibuga. Risti peal asetsevad Eestiriigivärvide paigutatult stiliseeritud 24,5 mm suuruses kaheksanurgaskolm sinist lövi kuldsele põhjal.

§ 43. Eesti Punase Risti II klassi teenetemärk

(1) Eesti Punase Risti II klassi teenetemärk koosneb emailitud ühepikkusteharudega punasest ristist ja selle juurde kuuluvast samasugusest tähest, nagu on I klassi teenetemärgil.

(2) Risti pikkus on 41 mm, harude laius 9,5 mm. Risti ümbritseb valge 2 mm laiune emailitud raam 1,5 mm laiuste kullatud äärtega. Risti nurkades on neli kullatud üheksaharulist kiirtekimpu. Ristiesiküljel on 24,5 mm suurune Eesti riigivärvide paigutatud stiliseeritud kaheksanurk, mille keskel punasel emailpõhjal kullatud täht «E». Risti tagumisel küljel on kuldäärtega emailitud punane sõõr läbimõõduga 22 mm, millel on kiri «*Inter arma caritas*», ja sõõri keskel aasta «1919». Risti ülemine haru lõpeb 19 mm kõrguse tuletorni kujutisega. Tuletorn on kaetud valge emailiga, seisab kullatud ja ornamentaalselt ilustatud alusel ning selle ülemisest otsast hargneb kummalegi poole viis kullatud kiirt.

(3) Eesti Punase Risti II klassi teenetemärgi lint on 40 mm lai ja selle keskel on pikuti 21 mm laiune sinine triip. Mõlemal pool sedatriipu järgnevad 2 mm laiune must triip, 2,5 mm laiune valge triip, 1 mm laiune must triip ja 4 mm laiune sinine triip äärtel.

§ 44. Eesti Punase Risti III klassi teenetemärk

Eesti Punase Risti III klassi teenetemärk ja lint on samasugused nagu II klassi teenetemärk ja lint, kuid puudub täht.

§ 45. Eesti Punase Risti IV klassi teenetemärk

(1) Eesti Punase Risti IV klassi teenetemärk koosneb samasugusest lindist ja ristist nagu II klassi teenetemärk, kuid risti pikkus on 38 mm.

(2) Eesti Punase Risti IV klassi teenetemärgi lint on 36 mm lai ja selle keskel on 19 mm laiune sinine triip. Mõlemal pool seda triipujärgnevad 2 mm laiune must triip, 2,5 mm laiune valge triip, 0,5 mm laiune must triip ja 3,5 mm laiune sinine triip äärtel.

(3) IV klassi teenetemärgi lindile on paigutatud rullmärke läbimõelduga 22 mm.

§ 46. Eesti Punase Risti V klassi teenetemärk

Eesti Punase Risti V klassi teenetemärk ja lint on samasugused nagu IV klassi teenetemärk ja lint, kuid lindil puudub rullmärk.

§ 47. Eesti Punase Risti teenetemärgi medal

(1) Eesti Punase Risti teenetemärgi medal on pronksivärvilineriingikujuline medal läbimõelduga 29 mm. Medalil esiküljel on 13,5 mm suurune ühepikkuste, 3 mm harudega reljefne emailitud punane rist. Medalitagaküljel on reljefne kiri «Eesti Punane Rist».

(2) Medalilint on samasugune nagu V klassi teenetemärgi lint.

IV osa RAKENDUSSÄTTED

§ 48. Enne käesoleva seaduse jõustumist antud teenetemärkide kehtivus

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist antud Riigivapi, Valgetähe, Kotkaristi ja Eesti Punase Risti teenetemärgid ning Vabadusristid loetakse kehtivaks.

(2) Kuni teenetemärkide uute statuutide väljatöötamiseni toimub teenetemärkide andmine kuni 1940. aastani kehtinud statuutide alusel käesoleva seadusega sätestatud muudatusi arvestades.

§ 49. Teenetemärkide andmete korrastamine

Andmed Eesti riiklike teenetemärkide väljaandmise kohta enne käesoleva seaduse jõustumist korrastab Teenetemärkide Komitee.

		Riigikogu esimees Ülo NUGIS
--	--	-----------------------------

Õiend

Lisatud avaldamisandmed.